

Business Related

In honor of Rabbi David J. Mansour

Question:

Is one allowed to stage a worker, to see if he is a thief?

True story:

It was an unexpected phone call that the Kallah teacher received. A young lady had engaged her to prepare her in halacha. And now, the young lady's future mother-in-law was on the phone.

The woman said, "Our side is about to break-off this shidduch. We have been made aware that the young lady is a kleptomaniac. This is not something that we wish to deal with in our family. We also do not wish even to risk it. On the other hand, we did not wish to listen to false rumor without foundation.

This is our request of you. We would like you to leave a one-hundred-dollar bill in a position where it appears to have been dropped by accident and is unnoticed to you. We would like you to leave the room. In this manner, you can test her to see if indeed she is a thief. Once again, we understand if you do not wish to involve yourself. But this is the last chance for this shidduch – as we have exhausted all other avenues of investigation."

The Kallah teacher was in a quandary. She had no desire whatsoever to be involved in this skulking and underhanded activity. On the other hand, if she could possibly save the shidduch of the young lady, perhaps she should do it. She decided to pose the question to Rav Yitzchok Zilberstein.

ההנהגה שהתקנה
כל ד' ואלו:
שנ' ח' מ"י פ"ו מהל'
ממנוס' הנהג' ה'
מ"ש"י י"ד סתם דת' סתף
י"א:
שנא' ט' מ"י פ"ו מהל'
ממנוס' הנהג' ה'
מ"ש"י ט"ז:
שנב' י' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' כ' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' ל' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' נ' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' ס' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' ע' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' פ' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' צ' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' ק' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' ר' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' ש' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'
שנב' ת' מ"י ט"ז מהל'
ממנוס' ט"ז מהל'

תורה אור השלם
1. כבוד את אביו ואמו
אשר צונו לאמר
על האדם כי יקרא
שמו ב' יא
2. כבוד את אביו ואמו
אשר צונו לאמר
על האדם כי יקרא
שמו ב' יא

ונראה לר"י שנית' כבוד אביו ואמו
מכיוון דעסקין באביו ואמו דהא דאמר
כבוד אב קודם היינו דוקא להנתיב
לאביו לעשות רצונו בממונו^א לפי שזהו
נוף הכבוד^ב אבל באביו כיון שאין
האב נהנה באביו ע"מ^ג אין הכן
חייב להפסיד אביו כבודו כשיטול
ואע"ג דאמרין בסמוך כדי שיטול
ארנקי ויטיל לים ואינו מכלימו למי^ד
משל בן התם מיידי בזהו ענין שיש
לכא קודם רוח בכך כגון שזרקו לים
למירמא ליממא אלינשי בימיה דאי
לאו הכי אס' כחוס משלך רשע הוא^ה
דעובר בגל משחית ואפילו היכל
דשוגג הוא ומשליט בחממו מ"מ נהנה
בהשכלת ארנקי ומש"ה אין להכלימו:
אורו ליה רבנן לרבי ירמיה במ"ד
מש"ה אב. משמע שכן הלכה
וכן פסק בשאלמות דרב אחאי בפרשת
וישמע^ו (סוף סתם טו) ופסק הובא דלית
ליה לאב ואימ' ליה לנן חייב הכן לזון
אביו וכן פסק ר"י ור"מ דאס' אין לאב

לביטול מלאכה ת"ש^ז אחרים שני שותפין
האב ובנו הרב ותלמידו פורין זה לזה מעשר
שני ומואכילין זה לזה מעשר עני ואי אמרת
משל בן נמצא זה פורע חובו משל עניים
לא צריכא להעדרה אי הכי היינו דקתני
עלה אמר רבי יהודה יתבא מאירה למי
שמאכיל את אביו מעשר עני ואי להעדרה
מאי נפקא מינה אפילו הכי זילא ביה מילתא
ת"ש^ח שאלו את ר"א עד היכן כיבוד אב
ואם אמר להם כ"כ שישל ארנקי ויזרקנו
ליים בפניו ואינו מכלימו ואי אמרת משל אב
מאי נפקא ל' מיניה בראוי לזרשו וכי הא
דרבה בר רב הונא דרב הונא קרע שיראי
באנפי רבה בריה אמר איחוי אי רתח
אי לא רתח ודלמא רתח^ט וקעבר יאלפני
עור לא תתן מבשול^י דמחיל ליה ליקריה
^יוהא קעבר משום יבל תשחית דעבר ליה
בפומבייני ודילמא משום הכי לא רתח דעבר
ליה בשעת ריתחיה: ^ימתני ליה רב יחזקאל

יאלכנו מעשר עני: שיעול אביו
ארנקי כו'. ואי אמרת כבוד האב
על הכן בחסרון כיס אינו אלא משל
אב אס' כן הוי ארנקי דקאמר רבי
אליעזר משל אב הוא ומאי נפקא ליה
מיניה להכלימו: ודלמא רס"ה. ואמר
לאביו מדי גרימיה: וקא עבר.
רב הונא: משום לפני עור. שגורס
לכנו לחטוא: פומבייני. במקום
התפירה שאינו נחשך מדמיו בכך
כגון בשוליו: הנשרפין בנפקלין.
משמע אחד מן הנשרפין נהגרב
בנפקלין הרבה וק"ל (פסדרין ד' עט:)
כל חייבי מיתות שחמורה שמתערבו
ואין ידוע איה מהן בקלה ואיה מהן
בחמורה כולן ידועו בקלה שאין איה
רשאי למשוק אס' הקל לעונש חמור
שלא נחמייב בו: רבי שמעון אומר
ידועו בנפקלין. שהיא קלה דאיה ליה
לרבי שמעון שחמורה שחמורה שחמורה
וטעמא מפרש בסנהדרין דף ג':
אמר ליה רב יהודה ברבי. דרב

הניסוח הנהגה זו נוסקה
וע' חזק' ב"מ ג' ד"ה
אביו ואמו (פ) וימתי' ב"מ
במנוס' הראשון (ט) לפיכך
שם חזק' דרבה אביו ואמו
לרב נתן. (ו) ודפדקין (ח"ו).
(ז) (לא פ"ה בדיה כבוד).

מוקף רש"י
מאירה. הפקין סמו
לענין תפירות ודברים כח
ב. ודעושים בנפקלין.
חשבה כגון דהו' נפקלין
רובא ואע"כ כדו
משמע בנפקלין (פסדרין)
א. אמר ליה רב יהודה
במיה. רב יהודה רבי
דבי יחזקאל איהו הוי
(קמח' ג' ח' ח' ח' ח' ח'
דרובא נפקלין ניהו.
הוי נקט טעמא משום דאי
איה רשאי למשוק למינה
חמורה. כולו הוי נחמייב
בנפקלין. חזק' חזק'
(פסדרין סוף ד' ד' ד' ד'
בנפקלין. חזק' חזק'
דענין חזק'. חזק'
ל' שעת' בנפקלין חזק'

The Gemara makes another attempt to prove whose assets are used to provide the father's needs:
THEY ASKED R' — שְׁאֵלוּ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר — Come, learn the answer from a Baraisa: — תָּא שְׁמַע
ELIEZER: — אָב וָאִם — TO WHAT EXTENT IS one obligated to HONOR his FATHER AND
MOTHER? אָמַר לָהֶם — HE ANSWERED THEM: מִכְּלִימוֹ — אֵינוֹ בּוֹכֵס בְּפָנָיו וְאֵינוֹ מִכְּלִימוֹ
TO THE POINT THAT IF [THE FATHER] TAKES A WALLET AND THROWS IT INTO THE SEA IN [HIS SON'
S] PRESENCE, [THE SON] DOES NOT EMBARRASS HIM. [16]
But if you say — וְאִי אִמְרַת מִשְׁלֵךְ אָב — וְאִי אִמְרַת מִשְׁלֵךְ אָב —
what — מַאי נִפְקָא לִיה מִינֵיהּ, — מַאי נִפְקָא לִיה מִינֵיהּ, —
is the difference to [the son]? [17]

The Gemara refutes the proof:
The Baraisa refers **to the potential heir**, who is adversely affected by any loss incurred by his father. [18]

The Gemara records such an observance of honoring the father:
And this is similar to that which occurred to **Rabbah bar Rav Huna**
— דָּרַב הוּנָא קָרַע שִׁירָאֵי בְּאַנְפֵי רַבָּה בְּרִיה
For Rav Huna once tore silks in the
presence of Rabbah his son, — אָמַר אֵיזוּל אֵיחָיו אֵי רַתַּח אֵי לֹא רַתַּח, — saying to himself: Let
me see if he gets angry or if he does not get angry. [19]

The Gemara questions Rav Huna's conduct:
But perhaps [Rabbah] would have gotten
angry, and his father [Rav Huna] would thereby have violated the Biblical prohibition:
Before a blind man you shall not place a stumbling block. [20] — ? —

The Gemara answers:
[Rav Huna] waived the honor [due him]. [21]
But [Rav Huna] violated the command not to destroy useful
possessions! [22] — ? —

The Gemara answers:
He did it along the seams. [23]
The Gemara objects:

וְדִילְמָא מְשׁוּם הָכִי לֹא רָתַח — But perhaps that was the reason [Rabbah] did not get angry! What did the test prove?^[24]

The Gemara answers:

דְּעָבֵד לִיה בְּשַׁעַת רִיתְחָהּ — He did it at a time of [Rabbah's] anger.^[25]

18. The son is interested in protecting his father's assets because he will eventually inherit them. The Baraisa therefore teaches that if the father attempts to throw away his money, thereby diminishing his son's inheritance, the son is nevertheless required not to embarrass his father to prevent the loss.

19. Rav Huna wanted to test his son in order to guide him in the observance of the mitzvah to honor one's father (*Meiri*).

20. [Leviticus 19:14](#). [This verse is interpreted by the Gemara in several places (e.g. [Pesachim 22b](#)) to prohibit any act that could cause another person to violate a law.] Here, if Rabbah had gotten angry, he might have said something disrespectful to his father [in violation of the mitzvah to revere him]. By causing his son to sin, Rav Huna would have personally violated the prohibition of לִפְנֵי עוֹר ([Rashi](#); see *Meiri*).

21. The Gemara below will state that a father may absolve his son of the obligation to honor him. Since Rav Huna did so before tearing the silks, even if Rabbah had reacted in a disrespectful manner, he would not have violated the law to honor his father. Consequently, Rav Huna did not risk causing another person to sin.

22. In describing the laws of warfare, the Torah writes ([Deuteronomy 20:19](#)): בִּירְצוֹר אֶל־עִיר יָמִים רַבִּים לְהָלָחֵם: עָלֶיהָ לְתַפֵּשׂ לֹא־תִשְׁחִית אֶת עֲצֶיהָ, *When you besiege a city for many days to wage battle against it to take it, you shall not destroy its trees*. As evident from this Gemara, that prohibition applies at all times, not only during wartime, and it applies to the destruction of any useful article (see [Rambam, Hil. Melachim 6:8](#) with *Kesef Mishnah*). The Gemara therefore asks how Rav Huna was permitted to tear the silks.

23. I.e. he tore them in a way that did not depreciate their value [since they could be sewn back together] ([Rashi](#)).

24. If Rav Huna was not tearing the clothes in a destructive manner, what cause would Rabbah have to get angry? Hence, even though Rabbah did not act disrespectfully in this instance, this did not demonstrate anything.

25. Since Rabbah was upset [over some other matter], he would not notice that Rav Huna was tearing the silks only along the seams. It was therefore a legitimate test of Rabbah's reactions.

תוספות: ד"ה דמחיל ליה ליקריה

Summary: Tosafot clarifies the case.

וצריך לומר שהודיעו קודם לכן ...

Clarification: We must say that he informed him in advance ...

שלא יהא כמו 'נתכוין לאכול [בשר] חזיר ועלה בידו בשר טלה' ...

Reason: To avoid it being akin to 'Someone who intends to eat the pork meat and he picked up a piece of lamb' ...

דאמר לקמן בפ' בתרא (דף פא:) שצריך מחילה וכפרה

Reason: About which the Gemara says later in the last Perek (Daf 81b) that it requires forgiveness and atonement.

Sridei Aish (Vol. I #58) regarding a business owner who wish to test one of his employees – as to whether or not he was trustworthy. He wished to place money in a hidden spot and see if the employee would seek to find the owner or pocket it. The Sridei Aish cited a Tosafot in Kiddushin 32a that one is still in violation of Lifnei Iver – even if at the outset, the owner of the money was mochel.

CONTRADICTION

Gemara #1: Nedarim 62a:

רב אשי הוה ליה ההוא אבא זבניה לבי נורא א"ל רבינא לרב אשי האיכא (ויקרא יט, יד)
לפני עור לא תתן מכשול א"ל רוב עצים להסקה ניתנו :

The Gemara relates that **Rav Ashi had a particular forest**, and **he sold it** for its wood **to the temple of fire** worship. **Ravina said to Rav Ashi: Isn't there** the prohibition: **"You shall not put a stumbling block before the blind"** (Leviticus 19:14), which prohibits assisting others in committing transgressions? And yet you are providing assistance to an idolatrous cult. **He said to him: Most of the wood they use is for kindling**, not for their ritual service. Consequently, I need not be concerned that the particular wood that I have sold them will be used for idolatry.

There is a concept known in halacha as Tliya – that whenever it is possible to assume a permitted purpose, even if that possibility is statistically, or factually dubious, we do so. The Gemora tells us that Rav Ashi had an Avah, a forest, that he sold to an Avodah Zarah fire temple. When asked about Lifnei Iver he responded that most of the wood would be for ordinary heating and not Avodah Zarah. The Ran explains that it is permitted because of Teliya- "we can assume"

Gemara #2: Baba Metzia 75b

On the other hand, there are other passages in the Gemorah that indicate that there is a prohibition of Lifnei Iver whenever a strong likelihood of a violation exists.

אמרו ליה רבנן לרב אשי קא מקיים רבינא כל מה דאמור רבנן שלח ליה בהדי פניא דמעלי
שבתא לישדר לי מר עשרה זוזי דאתרמי לי קטינא דארעא למזבן שלח ליה ניתי מר סהדי
ונכתב כתבא שלח ליה אפילו אנא נמי שלח ליה כל שכן מר דטריד בגירסיה משתלי וגורם
קללה לעצמי

The Gemara cites a related incident: **The Sages said to Rav Ashi: Ravina fulfills all of the directives that the Sages say.** Seeking to test him, Rav Ashi **sent** a messenger **to him close to sunset on the eve of Shabbat**, at the busiest time of the week, with the following request: **Let the Master send me ten dinars as a loan, as I have happened upon a small piece of land for an acquisition and I need the money.** Ravina **sent** a message **to him: Let the Master bring witnesses and we will write a written document for this loan.** Rav Ashi **sent** a message **to him: Even I, as well?** Do you suspect even me of shirking payment? Ravina **sent** a message **to him: All the more so** it is necessary to document a loan **to the Master, who is occupied with his studies and therefore very likely to forget, and I will thereby bring a curse upon myself.**

תנו רבנן שלשה צועקין ואינן נענין ואלו הן מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים
והקונה אדון לעצמו ומי שאשתו מושלת עליו

The Sages taught in a *baraita*: There are **three** who **cry out and are not answered**, as they are responsible for their own troubles. **And they are: One who has money and lends it not in the presence of witnesses, and one who acquires a master for himself, and one whose wife rules over him.**

קונה אדון לעצמו מאי היא איכא דאמרי תולה נכסיו בנכרי איכא דאמרי הכותב נכסיו לבניו
בחיי איכא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אזיל למתא אחריתא

The Gemara clarifies: One who **acquires a master for himself, what is it? There are those who say** that it is referring to one who **attributes his property to a gentile.** He falsely claims that his possessions belong to a gentile in order to evade his obligations, thereby inviting the gentile to take advantage of this declaration. And **there are those who say** that it is referring to one **who writes** a document bequeathing **his property** as a gift **to his children in his lifetime**, as he becomes financially dependent on them. And **there are those who say that** it is referring to one **who has bad fortune in this town but does not go to a different town.** He is consequently responsible for his own misfortunes.

We see that it is a violation of Lifnei Iver to loan money when there are no witnesses. Why not Toleh- assume- he will pay?

TWO APPROACHES TO RESOLVE THE CONTRADICTION

#1: RAV ZILBERSTEIN'S RESPONSE:

Based on Taz in Yoreh Deah Siman 151-

ט"ז יורה דעה סימן קנא ס"ק א

משמע באם הדבר מסופק אי לאליל שייך או לדבר אחר אזלינן לקולא וכן אמרין לקמן במכירת בהמה גסה

If one is selling an item and is unsure if the buyer will use it for Avoda Zara, one can be lenient and sell him.

This is also the approach of Rav Zilberstein in the above case of the suspecting mother-in-law.

Rav Zilberstein responded- that she should first investigate with the Kallah's friends.

- If they tell her that the concern is far-fetched and remote – then the Kallah teacher should conduct the test – just to prove to the would-be mother-in-law that all is in order.
  - But if the friends respond that there is substance to the allegation – she should not involve herself in the test.
- Whenever there is a greater probability of a violation than a non-violation- then we do not assume a permitted purpose, and there is lifnei Iver.

The underlying question of course was the concept of Lifnei Iver – is it permitted to place a stumbling block before the employee. Rav Zilberstein concluded that if the possibility of the infraction occurring is remote, it is permissible to test.

#2: RAV FEINSTEIN'S RESPONSE:

Rav Dovid Feinstein zt"l related his approach to resolving the contradiction. He explained that that if the action being performed will directly lead to a violation on the part of the recipient, and without him the recipient would not have had the desire to violate Halacha – then it is a violation of Lifnei Iver. Rav Feinstein's view is recorded in this author's Sefer on Lifnei Iver entitled "Misguiding the Perplexed" on page 97.

CONCLUSION:

It is this author's view that Reb Dovid Feinstein zt"l would not have agreed to Rav Zilberstein's psak. He would have instead ruled that the Kallah teacher would not have been permitted to test the Kallah if she would steal even if her friends had reassured her that there is no basis to the rumors. It just highlights the different approaches we find in halacha and in understanding of Gemorah.